

TALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 24/2013 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maan- käyttö- ja rakennuslain muuttamisesta

Ympäristövaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 4 päivänä syyskuuta 2013 lähettäessään hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta (HE 84/2013 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi ympäristövaliokuntaan samalla määrännyt, että talousvaliokunnan on annettava asiasta lausunto ympäristövaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Marja Mäntynen, ympäristöministeriö

- ylitarkastaja Annukka Saari, työ- ja elinkeinoministeriö
- johtaja Heikki Aronpää, Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- apulaiskaupunginjohtaja Kari Hannus, Porin kaupunki
- asiantuntija Heidi Lettojärvi, Energiateollisuus ry
- hallituksen jäsen Jenny-Li Holmström, Suomen Tuulivoimayhdistys ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut

— Asianajotoimisto Borenus Oy.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Kuten talousvaliokunta on aikaisemmassa kannanotossaan (TaVM 18/2013 vp — HE 55/2013 vp) todennut, tuulivoiman hyödyntäminen on eräs uusiutuvan energian suhteellisesti eniten kasvupotentiaalia omaavista aloista. Tuulivoimainvestointien eteneminen voi kuitenkin vaihdella huomattavasti alueellisesti ja tapauskohtaisesti muun muassa kaavoituksen, ympäristövaikutusten arviointimenettelyn, lupaprosessien etenemisen tai lento- ja muun liikenneturvallisuuden varmistamisesta johtuvista syistä. Käsillä olevalla esityksellä pyritään osaltaan edistämään tuulivoimarakentamista.

Hallituksen esityksen mukaan maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamana vaikutuksiltaan merkittävänä rakentamisena ei pidettäisi tuulivoimalan rakentamista asemakaavassa teollisuustai satama-alueeksi osoitetulle jo rakennetulle alueelle. Ehdotuksen mukaan tällaista poikkeusta myönnettäessä saman lain mukaiset ehdottomat luvan myöntämisen esteet, joista on säädetty lain 171 §:n 2 momentin 2 kohdassa sekä saman pykälän 3 momentissa, eivät tulisi sovellettaviksi. Hallituksen esityksen mukaiseen merkittävän rakentamisen kriteeriin liittyy ongelmia suhteessa aiempiin rakennuslupakäytäntöihin. Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että ympäristö-

valiokunta kiinnittää tähän huomiota. Talousvaliokunta esittää myös harkittavaksi, että poikkeusta voitaisiin soveltaa teollisuus- ja satama-alueiden lisäksi kaivos- ja jätteenkäsittelyalueisiin.

Talousvaliokunnan saaman selvityksen mukaan ehdotetun säännöksen sanamuoto tarkoittaisi vain yhden tuulivoimalayksikön rakentamista kutakin poikkeusmenettelyä kohden. Valiokunta muistuttaa tuulivoimainvestoinnin olevan sijoittajan näkökulmasta houkuttelevampi kohde, jos saman hankkeen puitteissa on mahdollista rakentaa usean tuulivoimalayksikön käsittävä kokonaisuus. Tällöin voimalan perustamiskustannukset tulevat yksikköä kohden huomattavasti alhaisemmiksi, kuin jos voimalayksiköitä sijoitettaisiin yksittäin eri alueille, joissa on kussakin käytävä läpi omat, erilliset lupaprosessinsa ja rakennettava kullekin yksikölle oma energiansiirtoinfrastruktuurinsa. Myös tuulivoimarakentamisen ympäristövaikutukset voimalayksikköä kohden olisivat suurissa kokonaisuuksissa huomattavasti vähäisemmät verrattuna voimalayksiköiden hajautettuun sijoittamiseen. Näiden seikkojen valossa olisi perusteltua, ettei poikkeusmenettelyä rajattaisi lainsäädännössä automaattisesti vain yhteen voimalayksikköön, vaan yksiköiden määrä jäisi lupaprosessissa harkittavaksi.

Talousvaliokunta kiinnittää lisäksi huomiota tuulivoimaloiden meluvaikutusta koskevaan sääntelyyn. Tuulivoimaloihin sovelletaan alhai-

sempaa melurajaa kuin muuhun teolliseen toimintaan: valtioneuvoston päätöksen (VNp 993/1992) sijaan tuulivoimaloihin sovelletaan tosiasiaa ympäristöministeriön ohjeistuksen mukaista rajaa. Käytäntö on omiaan luomaan epätasa-arvoisen asetelman elinkeinoelämän eri toimijoiden välille. Talousvaliokunta katsoo, että lupamenettelyssä tulee soveltaa alueella mahdollisesti jo sovellettavaa korkeampaa melurajaa. Lisäksi lupamenettelystä vastaava viranomainen joutuu perustuslain kannalta vaikeaan tilanteeseen joutuessaan soveltamaan alemmanasteista säännöstöä. Meluraja on niin merkittävä lupamenettelyyn kuuluva ehto, että sen täyttymisen kriteerit tulisi säätää vähintään valtioneuvoston asetuksen tasoisella sääntelyllä.

Vaikka meluarvot ovat muodollisesti vain yksi tekijä muiden ympäristövaikutusten joukossa, on niistä muodostunut tosiasiaa sekä kynnyskysymys lisärakentamiselle että huomattava rajoitus jo olemassa olevien voimaloiden käytölle. Talousvaliokunta pitää ongelmallisena, että kansallisesti merkittävä uusiutuvan energian lisäämisen potentiaali kohtaa pullonkaulan ministeriön ohjeistuksen tasoisen sääntelyn muodossa.

Lausunto

Lausuntonaan talousvaliokunta esittää,

että ympäristövaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 9 päivänä lokakuuta 2013

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Mauri Pekkarinen /kesk
vpj. Marjo Matikainen-Kallström /kok
jäs. Lars Erik Gästgövars /r
Teuvo Hakkarainen /ps
Harri Jaskari /kok
Antti Kaikkonen /kesk
Johanna Karimäki /vihr

Pia Kauma /kok
Jukka Kärnä /sd
Jari Myllykoski /vas
Martti Mölsä /ps
Sirpa Paatero /sd
Arto Pirttilahti /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Teija Miller.